

Sneller meer energie-infrastructuur dankzij Europa?

Position Paper Netbeheer Nederland – Commissiedebat Energieraad 5 maart

Op 10 december presenteerde de Europese Commissie het EU Grids Package. Dit pakket heeft als doel de uitrol van energie-infrastructuur te versoepelen en daarmee de energietransitie te versnellen. Regionale netbeheerders verwelkomen het initiatief van de Europese Commissie en roepen op tot een snelle behandeling van het voorstel, zodat de maatregelen zo spoedig mogelijk in Nederland kunnen worden ingevoerd.

Nederland staat middenin ingrijpende veranderingen in het energiesysteem. Het EU Grids Package voorstel van de Europese Commissie biedt belangrijke mogelijkheden om knelpunten in de energie-infrastructuur te verlichten. Netbeheer Nederland vraagt uw aandacht voor een aantal urgente punten die essentieel zijn om de energietransitie te versnellen, netcongestie te verlichten en de betrouwbaarheid van het systeem te waarborgen.

1. Versnellingsmaatregelen voor alle energiedragers

Energie-infrastructuur werkt als een stikstofverzachter: de tijdelijke uitstoot tijdens aanleg weegt ruimschoots op tegen de structurele uitstootreductie die de infrastructuur mogelijk maakt. Netbeheerders zijn blij dat de Europese Commissie deze lijn ondersteunt en de uitzondering voor de aanleg van elektriciteitsinfrastructuur voorstelt. Het is nu van groot belang dat deze uitzondering behouden blijft tijdens de onderhandelingen tussen Parlement, Raad en Commissie.

Daarnaast pleiten wij ervoor om in Nederland alvast voorbereidingen te treffen, ook vooruitlopend ook op de crisiswet netcongestie, zodat de uitzondering direct na adoptie in Europa met urgentie in Nederland kan worden geïmplementeerd.

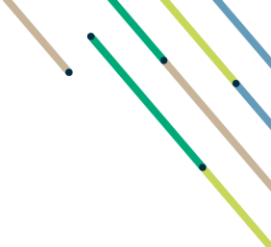
De voorgestelde uitzondering en andere versnellingsmaatregelen richten zich momenteel hoofdzakelijk op elektriciteitsinfrastructuur. Dit is onvoldoende. Een toekomstbestendig energiesysteem vraagt ook forse investeringen in warmte, waterstof en groen gas. Netbeheer Nederland pleit ervoor om de versnellingsmaatregelen uit het Grids Package uit te breiden naar deze energiedragers.

Hoewel het vooraf moeilijk is om per individueel project exact te bepalen hoeveel versnelling een uitzondering oplevert, is het algemene beeld helder: zonder uitzondering komt de uitrol van energie-infrastructuur verder onder druk te staan. Uit concrete projectervaring blijkt dat netbeheerders bij de verzwaring en uitbreiding van het Nederlandse energienetwerk momenteel 3 tot 12 maanden vertraging oplopen. Gezien de omvang van het totale projectportfolio, dat bovendien vaak in of nabij Natura 2000-gebieden ligt, is het aannemelijk om deze bandbreedte als indicatieve inschatting te hanteren voor vergelijkbare projecten uit het omvangrijke portfolio.

Dit benadrukt dat een uitzondering een noodzakelijke stap is om structurele vertraging te voorkomen en de energietransitie op tempo te houden. Zonder deze maatregel stapelen vertragingen zich op, met directe gevolgen voor economische ontwikkeling, verduurzaming en onze energie-onafhankelijkheid.

2. Stimuleringskader voor flexibiliteit

Het Grids Package erkent terecht het belang van flexibel netgebruik en introduceert flexibele contracten. Desondanks ontbreekt een concreet stimuleringskader voor flexibiliteit. Investeringen in technologie, flexibiliteit en opslag bij bedrijven en normering van aanstuurbaarheid van apparaten zijn onmisbaar.

Dit draagt bij aan een optimale benutting van het net en maakt het systeem toekomstbestendig en zouden daarom toegevoegd moeten worden aan het grids package.

3. Harmonisatie en transparantie van netwerktarieven

In omliggende EU-landen worden bedrijven fors gecompenseerd voor energie-gerelateerde kosten, wat leidt tot een concurrentienadeel voor Nederlandse bedrijven. De ACM heeft echter bepaald dat compensatie via nettarieven niet in lijn is met het Europese kostenveroorzakingsprincipe en daarom niet toegestaan zou moeten zijn. Het kabinet kiest er daarom voor om andere landen te volgen in het compenseren van hoge energieprijzen voor de industrie, buiten de nettarieven om. Om kosten op lange termijn te beperken, is het van belang dat er met name geïnvesteerd wordt in verduurzaming, flexibel energiegebruik en energiebesparing. Voorkomen moet worden dat prikkels hiertoe worden weggesubsidieerd.

Daarom is het jammer dat Europese harmonisatie van tariefmethodologieën ontbreekt in het huidige voorstel. Dit vergroot het risico op een 'race to the bottom' en oneerlijke concurrentie via nationale subsidies. Netbeheer Nederland bepleit een level playing field via harmonisatie, gebaseerd op kostenreflectiviteit. Dit voorkomt kunstmatig lage tarieven en stimuleert efficiënt netgebruik door consumenten en bedrijven.